

מבט לג'האד העולמי (6-12 ביולי 2017)

עיקרי אירועי השבוע

■ כשלוש שנים לאחר שדאעש הכריז במוצול על הקמת הח'ליפות האסלאמית, ולאחר כתשעה חודשים של לחימה עיקשת, נפלה העיר מוצול לידי הכוחות העיראקים. ראש ממשלת עיראק הגיע למוצול ב-9 ביולי 2017 והכריז על שחרורה המלא. מפקד הקואליציה הבינלאומית נגד דאעש הצהיר, כי הכוחות העיראקים שולטים באופן מלא על מוצול. עם זאת נראה, כי עדיין יש צורך להשלים את טיהור העיר ממתענים ומפעילי דאעש, העלולים לנסות ולהיטמע בקרב התושבים.

■ מוצול נכבשה. ומה הלאה? להלן כמה משמעויות ותובנות ראשוניות בעקבות כיבוש מוצול:

א. תפיסת המדינה האסלאמית בעלת האופי הג'האדיסטי הנשענת על אזורי שליטה טריטוריאליים, ספגה מכה קשה, סמלית ומעשית. מכה זאת צפויה לגבור לכשתיכבש העיר אלרקה, מעוז דאעש בסוריה. לנוכח זאת, להערכתנו, צפוי דאעש לעבור לדפוס פעולה של ארגון טרור וגרילה, המבצע פיגועי טרור ופעולות "פגע וברח", כפי שעשה בעבר. יוזכר כי לדאעש נותרו אזורי שליטה ברחבי עיראק המאפשרים לו לבצע מהם פעולות בהיקף נרחב. ניתן להניח, כי היעדים המרכזיים של פעולות אלו יהיו הבירה בגדאד, כוחות הביטחון העיראקים, וריכוזי אוכלוסייה שיעית, במטרה לפגוע במשטר העיראקי ולעורר מתחים בינעדתיים במדינה.

ב. האתגר המשמעותי ביותר הניצב בפני המשטר העיראקי ובפני הקהילה הבינלאומית הינו שיקומה של מוצול, שכ-700,000 מתושביה הפכו לעקורים. שיקום זה צפוי להיות ממושך ועלותו גבוהה, לנוכח ההרס הרב שנגרם לבתי העיר ולתשתיות שלה (מערכות מים, בתי ספר, בתי חולים, גשרים). כישלון או עיכוב בתהליך השיקום עלול להעמיק את המתחים הבין עדתיים ולשחק לידי דאעש, שיעשה מאמץ לחדש את פעילותו בקרב האוכלוסייה הסונית באזורים ששוחררו. הניסיון שנצבר עד כה מקצב השיקום של הערים הסוניות, ששוחררו מידי דאעש, אינו מבשר טובות.

ג. בצפון עיראק, לאורך הגבול הסורי-עיראקי ובמעלה עמק הפרת עדיין קיימים אזורי שליטה של דאעש. המדובר באזורים המנותקים זה מזה ללא מרכז כובד בולט, כפי שהיה בעת שליטת דאעש במוצול. נראה כי הערים תל עפר שבצפון עיראק והעיר אלקאם, שבעמק הפרת, בקרבת הגבול העיראק-סורי, עלולות לשמש מוקדי שליטה חדשים של דאעש בעיראק. אם לא תישמר התנופה של הכוחות העיראקים במערכה נגד דאעש, ומרכזי כובד אלו ימשיכו להתקיים, עלול דאעש לשוב ולהתחזק, לאחר שיארגן מחדש את כוחותיו בעקבות נפילת מוצול.

ד. בין איראן לבין ארה"ב והמערב צפוי להתפתח מאבק על השליטה וההשפעה באזורים המשוחררים, ובעיראק בכלל. איראן שואפת להצר רגליה של ארה"ב בעיראק, להשתלט על מרחב הגבול העיראקי-סורי ולהשמיש ציר לוגיסטי מדמשק לבגדאד (שדרכו תתאפשר תנועה יבשתית מאיראן לסוריה וללבנון דרך עיראק). האמריקאים שואפים לשמר בידם השפעה בעיראק, אך ללא מעורבות יבשתית מאסיבית, והדבר מציב אותם בעמדת חולשה מול איראן. ה-Proxy העיקרי, שבאמצעותו צפויה איראן לממש את באינטרסים שלה בעיראק הינו "הגיוס העממי", מסגרת-על של מליציות שיעיות, המופעלת על-ידיה.

רוסיה ומדינות הקואליציה

הכרזה על הסכם למניעת הסלמה בדרום מערב סוריה

■ ב-9 ביולי 2017 נכנס לתוקפו בדרום מערב סוריה הסכם למניעת הסלמה לו שותפות ארה"ב, רוסיה וירדן. נכון ל-10 ביולי 2017 נרשמו שש הפרות של ההסכם מצד צבא סוריה אשר תקף יעדים של ארגוני המורדים באזורי קניטרה ודרעא.

על ההסכם למניעת הסלמה (de-escalation agreement) בדרום מערב סוריה הודיעו ארה"ב ורוסיה ב-7 ביולי 2017 (לאחר שנשיא רוסיה ולדימיר פוטין ונשיא ארה"ב דונאלד טראמפ נפגשו בשולי פסגת G-20 בהמבורג). ירדן שותפה גם היא להסכם. ההסכם כולל הפסקת הלחימה בין כוחות המשטר הסורי לבין קבוצות המורדים בדרום מערב סוריה באזורי דרעא, אלסוידא' ואלקניטרה.

פגישת דונלד טראמפ וולדימיר פוטין בשולי פסגת G-20 בהמבורג במהלכה הסכימו על ההסכם למניעת הסלמה (אתר נשיא רוסיה, 7 ביולי 2017).

■ להלן עיקרי התייחסויות של ארה"ב ורוסיה להסכם:

- מזכיר המדינה של ארה"ב רקס טילרסון אמר כי ההסכם נועד לצמצם את האלימות בגבול סוריה-ירדן. הוא מסר כי פרטי יישומו של ההסכם נדונים עתה בין ירדן, ארה"ב ורוסיה וכי ארה"ב מקווה להרחיב את ההסכם לאזורים נוספים בסוריה. רקס טילרסון גם ציין, כי הסכם זה שונה מהסכמים קודמים מכיוון שרוסיה הפגינה הפעם רמת מחויבות חדשה. עוד ציין טילרסון, כי הסכם פסקת האש עם רוסיה מהווה אינדיקציה ראשונה לכך, שארה"ב ורוסיה מסוגלות לפעול יחד בסוריה (The Washington Post, 7 ביולי 2017).

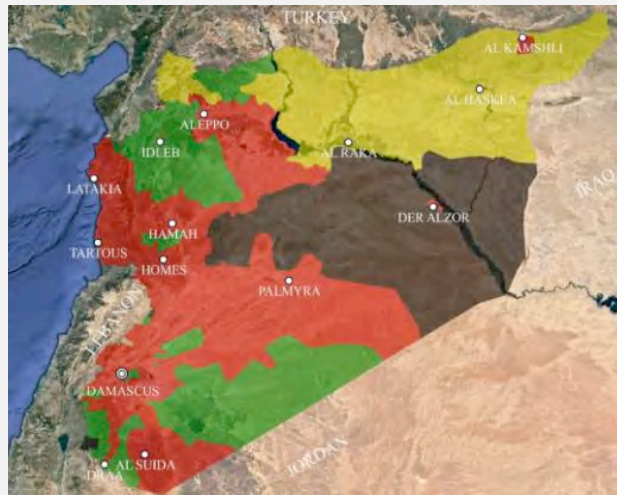
- סרגיי לברוב, שר החוץ הרוסי, אמר כי רוסיה תפקח על קיום ההסכם באמצעות כוחות משטרה צבאית רוסית, שייערכו במרחב ויהיו אחראים על אבטחת האזורים בתיאום עם ארה"ב וירדן (AP, 7 ביולי 2017). לברוב גם הדגיש את החשיבות הטמונה בכך שמסמך

ההסכם מאשר את התחייבותן של רוסיה, ירדן וארה"ב לריבונות ולשלמות הטריטוריאלית של סוריה, בהתאם להחלטות האו"ם (אתר משרד החוץ הרוסי, 7 ביולי 2017).

- **אלכסנדר לברנטייב, השליח המיוחד של נשיא רוסיה לסוריה**, אמר כי הקמת אזורים בטוחים בסוריה תחל תוך שבועיים שלושה לאחר החתימה על המסמכים הרלוונטיים. הוא ציין, כי **היבט מרכזי בשיחות אסטנה יהיה הקמת מטה תיאום משותף שיפקח על האזורים הבטוחים** (טאאס, 4 ביולי 2017). סרגיי לברור שר החוץ הרוסי אמר כי רוסיה ארה"ב וירדן הסכימו על **הקמת מרכז בעמאן, אשר יפקח על הפסקת האש בדרום מערב סוריה ויקיים קשר ישיר עם נציגי קבוצות האופוזיציה והממשלה** (ספוטניק, 10 ביולי 2017).

בנימין נתניהו, ראש ממשלת ישראל, אמר כי ישראל מברכת על הפסקת אש אמיתית בסוריה. עם זאת ציין, כי **אסור שהפסקת אש זו תאפשר התבססותן של איראן וגרורותיה בסוריה בכלל, ובדרום סוריה בפרט**. לדבריו הוא שוחח בנושא עם מזכיר המדינה של ארה"ב ועם הנשיא פוטין והם הבינו את עמדותיה של ישראל. ישראל לדבריו תמשיך לעקוב אחר המתרחש מעבר לגבולותיה ותמנע התבססות של כוחות חזבאללה וכוחות איראניים בסמוך לגבולה (אתר משרד ראש הממשלה, 9 ביולי 2017).

עיקרי ההתפתחויות בסוריה

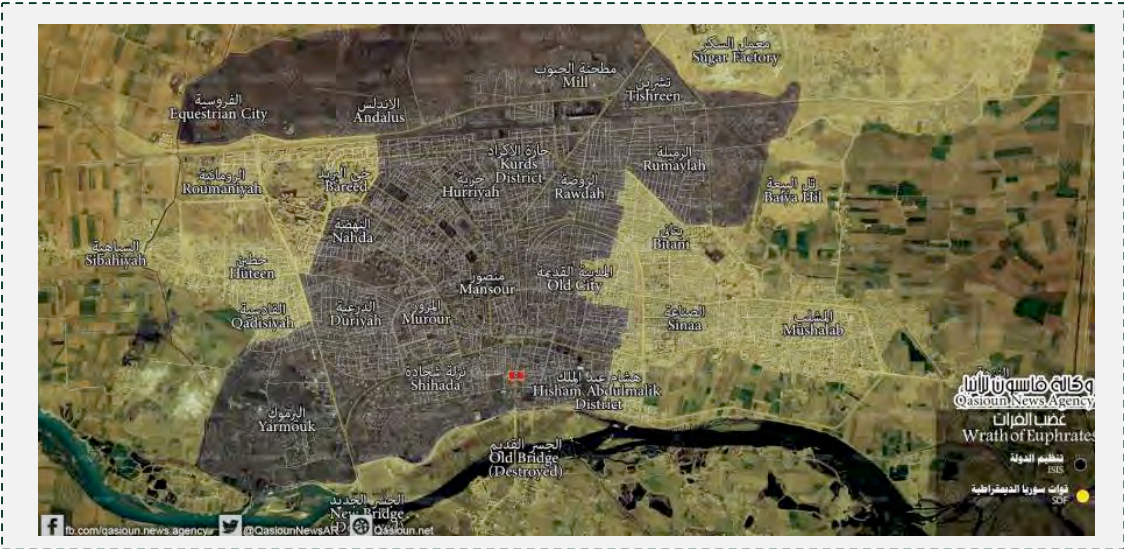

אזורי השליטה בסוריה (עדכני ל-9 ביולי 2017). אזור השליטה של כוחות המשטר הסורי מסומן באדום; אזור השליטה של דאעש מסומן בשחור; אזור השליטה של ארגוני המורדים מסומן בירוק; אזור השליטה הכורדי מסומן בצהוב (מכון המחקר הסורי טוראן, 9 ביולי 2017).

המערכה לכיבוש אלרקה

הלחימה בעיר העתיקה של אלרקה עדיין נמשכת. לדברי **לקמאן ח'ליל** (Luqman Khalil), מפקד בכוחות SDF, איבד דאעש עד כה קרוב למחצית משטחה של העיר העתיקה (אח'באר אלאאן, 8 ביולי 2017). כמו כן נמשכה הלחימה במספר אתרים בחלקה המערבי והדרומי של העיר ובפרבריה.

כוחות SDF הסתייעו בלחימה בתקיפות מהאוויר, שביצעו מטוסי הקואליציה הבינלאומית בראשות ארה"ב, נגד יעדים באזורים שבשליטת דאעש.

הערכות הכוחות באלרקה (נכון ל-9 ביולי 2017): שכונות במזרח ובמערב אלרקה וחלק מהעיר העתיקה בידי כוחות SDF (מסומנים בצהוב) (קאסיון, 9 ביולי 2017).

■ פעילי דאעש ממשיכים בהפעלת מכוניות תופת (כפי שעשו במוצול) ובתקיפות של כוחות SDF. ב-7 ביולי 2017 פוצצו פעילי דאעש מכונית תופת סמוך למוצבי SDF במזרח אלרקה. דווח על הרוגים בקרב כוחות SDF (רשת תקשורת אלשאם, 7 ביולי 2017). במערב העיר טמנו פעילי דאעש מטען חבלה בכלי רכב של SDF. כמה לוחמים נהרגו ונפצעו (ח'טוה, 5 ביולי 2017). כמו כן דווח כי כוחות SDF הפילו כלי טיס לא מאויש של דאעש בשכונת אלצנאעה, שבאלרקה (ח'טוה, 5 ביולי 2017).

מימין: רחוב ראשי באלרקה שצולם לאחרונה בהסתר. ניתן להבחין בשקי חול בכניסה לחנויות (ערוץ אלאאן, 5 ביולי 2017). משמאל: פעילי SDF מפלסים דרכם בין ההריסות בעיר אלרקה (אורינט ניז, 4 ביולי 2017).

פעילי SDF בעיר אלרקה (אוריינט ניוז, 4 ביולי 2017).

מחוז אדלב

■ **המטה לשחרור אלשאם**, קואליציה של מספר ארגונים בהנהגת חזית פתח אלשאם (בעבר ג'בהת אלנצרה שלוחת אלקאעדה בסוריה), **פתח במבצע מקיף נגד פעילי דאעש**. זאת בעקבות ריבוי התקיפות נגד הארגונים השותפים לקואליציה ע"י פעילי דאעש. במהלך פעילותם נחשפה התארגנות גדולה של פעילי דאעש שפעלה באזור המערבי של מחוז אדלב. מפקד ההתארגנות ושמונה פעילים נעצרו. ברשות העצורים נמצאו אמצעי לחימה ומכונות תופת. בחקירתם התברר כי **ההתארגנות פעלה בהפעלה ישירה של דאעש**. חברי ההתארגנות הודו **בביצוע למעלה מעשרים פיגועים** נגד מטרות צבאיות ואזרחיות.

מימין: פעילי המטה לשחרור אלשאם באדלב מבצעים מעצרים נגד פעילי דאעש (אוריינט ניוז, 10 ביולי 2017). משמאל: אפודי נפץ, שאותרו במהלך מבצע המעצרים (אוריינט ניוז, 10 ביולי 2017).

■ בעקבות חשיפת ההתארגנות החל המטה לשחרור אלשאם במבצע מעצרים נרחב במחוז אדלב, במהלכו נעצרו למעלה ממאה פעילי דאעש. בין העצורים אבו סלימאן הרוסי, מושל דאעש בצפון סוריה; אבו אלקקאע אלג'נובי, האחראי ההלכתי (השרעי) הכללי בצפון סוריה; ואבו אלסודא' המצרי. במבצע נעצרו גם מספר פעילים, שהיו מועמדים לשמש כמחבלים מתאבדים (סוכנות אבא, סוכנות הידיעות של רשות שחרור אלשאם, 10 ביולי 2017).

תדמור

■ נמשכת הלחימה בין צבא סוריה לבין דאעש באזור שדות הנפט והגז אראכ ואלהיל (Al Hail), שמצפון מזרח לתדמור. כמו כן התקדמו הכוחות הסורים לעבר העיר אלסח'נה (צפונית מזרחית לתדמור) והגיעו למרחק של כעשרה ק"מ מהעיר (מרכז המעקב הסורי לזכויות אדם, 8 ביולי 2017). הכוחות הסוריים הסתייעו בלחימה במטוסים, שביצעו תקיפות נגד יעדי דאעש באזור העיר אלסח'נה ובמרחב המדברי (מרכז המעקב הסורי לזכויות אדם, 9 ביולי 2017).

צילום של דאעש : מכונת תופת שהתפוצצה בסמוך למקום כינוס כוחות של צבא סוריה ממזרח לשדה הגז אראכ (אלצוארם, 7 ביולי 2017).

■ כלי תקשורת דיווחו כי קאסם סלימאני, מפקד כוח קדס במשמרות המהפכה האיראניים, שהה לאחרונה באזור שמדרום לدير אלזור בקרבת גבול סוריה-עיראק. נוכחותו במקום אף תועדה בתמונות. קאסם סלימאני נוכח באזור ככל הנראה כדי לעמוד מקרוב אחר הפעילות הצבאית של הכוחות הסורים והמיליציות השיעיות במדבר הסורי (קאסיון, 8 ביולי 2017).

קאסם סלימאני (משמאל, חובש כובע) מבקר בקרבת גבול סוריה-עיראק, מדרום לדיר אלזור. לידו ח'אלד אלמרעי, מפקד חטיבת אלבאקר, מליצייה שיעית מאזור חלב המסייעת למשטר הסורי (קאסיון, 8 ביולי 2017)

■ העיר סח'נה, המונה כ-22,000 תושבים (עדכני ל-2004) שוכנת על הכביש הראשי המוביל מחמץ לדיר אלזור, במרחק של כ-125 ק"מ מדיר אלזור. התקדמות הצבא הסורי לעברה עשויה להעיד, כי העיר דיר אלזור (שבה ובסביבותיה נצור כוח צבא סורי ע"י דאעש) מהווה יעד לכוחות הסורים. זאת כחלק מהתקדמות הכוחות הסורים במספר גזרות מזרחה, לעבר עמק הפרת והגבול הסורי-עיראקי. הימצאות קאסם סלימאני מדרום לדיר אלזור עשויה אף היא להצביע על החשיבות שמייחסים האיראנים (והסורים) למרחב זה (קאסם סלימאני נוהג להופיע ולהצטלם במוקדי לחימה חשובים).

דרום סוריה

■ זמן קצר לאחר שהוכרז על ההסכם להימנעות מהסלמה במחוזות אלסוידאד, דרעא ואלקניטרה, נרשמו כשש הפרות. זאת לאחר שכוחות המשטר הסורי תקפו את ארגוני המורדים בכמה ישובים במרחב קניטרה ודרעא (All4Syria, 10 ביולי 2017).

■ "מקורות מדיניים סוריים" מסרו לכתב היומון הבינערבי אלקדס אלערבי, כי סוריה לא תסכים לכלול כפרים באזור קניטרה, הסמוכים לגבול עם ישראל, בהסכם למניעת הסלמה. שכן, לדבריהם, הדבר עלול לבסס את שליטת ארגוני המורדים בכפרים שבמרחב קניטרה וליצור "רצועת ביטחון" עבור ישראל. לדברי אותם מקורות מטרת הלחימה של צבא סוריה היא להחזיר את השליטה על הכפרים בפריפריה של קניטרה. לדברי אותם מקורות מטרת התקיפות האוויריות שמבצעת ישראל נגד עמדות צבא סוריה באזור קניטרה היא למנוע מצבא בסוריה להגיע לגבול. לדברי אותם מקורות רוסיה מסכימה עם סוריה בנושא זה והיא לא תפעיל לחצים על סוריה לקבל את עמדת ישראל באשר לחזית שבאזור קניטרה (אלקדס אלערבי, 8 ביולי 2017).

עיקרי ההתפתחויות בעיראק

המערכה לכיבוש מוצול

לאחר כתשעה חודשים של לחימה, ובתום לחימה קשה בעיר העתיקה, הסתיימה המערכה לכיבוש מוצול. דווח כי הכוחות העיראקים סיימו לטהר כיסי התנגדות בודדים בעיר העתיקה (מרכז נינוא להסברה, 10 ביולי 2017). חידר אלעבאדי, ראש ממשלת עיראק, הגיע ב-9 ביולי 2017 לעיר והכריז על שחרורה המלא מידי דאעש (אלסומריה, 9 ביולי 2017; מרכז נינוא להסברה, 9 ביולי 2017). סטפאן טאונסד, מפקד הקואליציה הבינאומית נגד דאעש הצהיר כי הכוחות העיראקיים שולטים באופן מוחלט בעיר (AP, 10 ביולי 2017).

מימין: ראש ממשלת עיראק, חידר אלעבאדי (במרכז התמונה), בעיר מוצול (אלסומריה, 9 ביולי 2017). משמאל: חיילים חוגגים את שחרורה של העיר (מרכז נינוא להסברה, 9 ביולי 2017).

■ על פי משטרת עיראק נהרגו במהלך הלחימה בעיר העתיקה יותר מאלף פעילי דאעש, שניהלו בה את הקרב האחרון לאחר נפילת שאר שכונות העיר. עשרות חמושים שניסו להימלט מהעיר דרך נהר החידקל נורו ונהרגו. כמו-כן, הושמדו 65 כלי רכב נושאי נשק, עשרים מכוניות תופת, 24 אופנועים ששימשו את דאעש ו-28 מבנים ששימשו את פעילי הארגון. בנוסף לכך, נחשפו שמונה מנהרות (אלסומריה, 9 ביולי 2017). עם זאת כוחות הביטחון העיראקים עדיין חייבים להשלים את טיהור העיר ממטענים ומפעילים חמושים, שסביר כי נותרו במקום.

ההרס הרב שנגרם לעיר מוצול (אלעאלם, 10 ביולי 2017).

ההרס בעיר מוצול (אלעאלם, 10 ביולי 2017).

■ לפני תחיל המבצע לשחרור מוצול מנתה העיר מוצול כ-1.5 מיליון אנשים. לפי נתוני האו"ם כ-920,000 תושבים הפכו לעקורים מאז תחילת המבצע. כ-220,000 כבר חזרו אליה, כך שנותרו כ-700,000 עקורים. עיקר הנזק נגרם בשכונות המערביות של העיר, בדגש על העיר העתיקה שם התחוללה לחימה עיקשת, בעוד שבמזרח העיר החלו החיים לחזור לשגרה. ליז גראנדי, המתאמת לעניינים הומניטאריים מטעם האו"ם בעיראק, ציינה כי "הלחימה בעיר אומנם הסתיימה, אך לא המשבר ההומניטארי, שכן רבים מהעקורים איבדו את כל רכושם והם זקוקים למקום מגורים, מזון, טיפול רפואי, מים וציוד רפואי... רמות הפגיעה הנפשית היא גבוהה ביותר. לא ניתן לתאר את מה שהאנשים האלה עברו" (ערוץ אלעד, 10 ביולי 2017).

■ **נמשכים הדיווחים על הריגתם של בכירים בדאעש במהלך המערכה על מוצול**, ביניהם: ראש לשכת הבריאות של דאעש המכונה ד"ר **עבדאללה** וסגנו ד"ר **ח'אלד קרדאש** (אלנבא, 6 ביולי 2017); **ואבו יחיא העיראקי**, ששימש כעוזרו הבכיר של אבו בכר אלבע'דאדי מנהיג דאעש (אלמיאדין, 6 ביולי 2017). **ידיעות על מותו של אבו בכר אלבע'דאדי ממשיכות להתפרסם ע"י מקורות עיראקים וסורים, אך עד כה אין הוכחה מהימנה לכך.**

■ **מזכ"ל האו"ם, הצהיר כי שיקומה של מוצול הינו צעד משמעותי בלוחמה בטרור ובקיצוניות.** הוא הביע את נכונות האו"ם לתמוך בממשלת עיראק בפעולות שיקום השטחים שנכבשו מידי דאעש (אתר האו"ם, 10 ביולי 2017). **דו"ח שפרסם האו"ם מעריך, כי שיקום העיר מוצול יעלה יותר ממיליארד דולרים (אלראפדין, 6 ביולי 2017).**

ממראות ההרס בעיר מוצול
(מימין: אלראפדין, 6 ביולי 2017, משמאל: המכון הסורי למחקר אסטרטגי נורס, 9 ביולי 2017).

תקיפות של דאעש באזורי לחימה נוספים בעיראק

■ **טרם ההכרזה על השלמת כיבוש העיר מוצול ביצעו פעילי דאעש תקיפות נגד כוחות הביטחון העיראקיים באזור שמדרום לעיר.** ב-5 ביולי 2017 הודיע צבא עיראק כי **הדף מתקפה מאסיבית של פעילי דאעש באזור אלשרקאט, כתשעים ק"מ דרומית למוצול.** על פי הדיווח בתקיפה נהרגו 43 פעילי דאעש (עיראק טיימס, 5 ביולי 2017).

■ **ב-5 ביולי 2017 ביצעו פעילי דאעש תקיפה בה השתתפו מספר מחבלים מתאבדים בכפר אלאמאם ע'רבי, כשבעים ק"מ דרומית למוצול.** שלושה פעילי הגיוס השבטי (אלחשד אלעשאא'רי), כוח צבאי שבטי הפועל מצד ממשלת עיראק, נהרגו ו-14 נוספים נפצעו (שפק ניוז, 5 ביולי 2017). דאעש פרסם הודעה בה הוא מקבל אחריות על התקיפה (צוארם, 8 ביולי 2017).

פעילי דאעש משגרים טיל לעבר כלי רכב של מליצית הגיוס השבטי בכפר אימאם ע'רבי, מדרום למוצול (צוארם, 8 ביולי 2017).

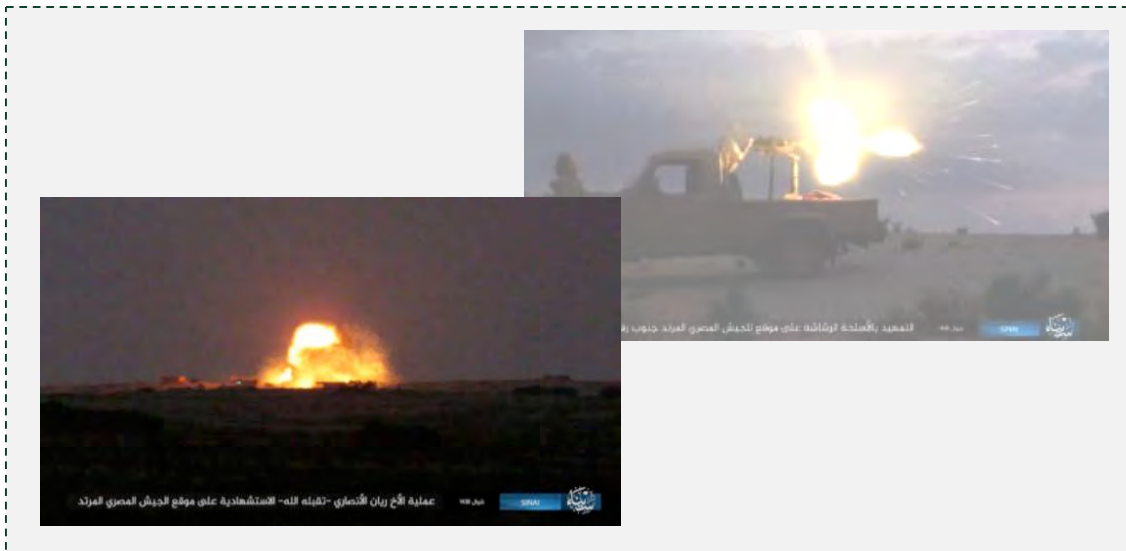
מצרים וחצי האי סיני

חצי האי סיני

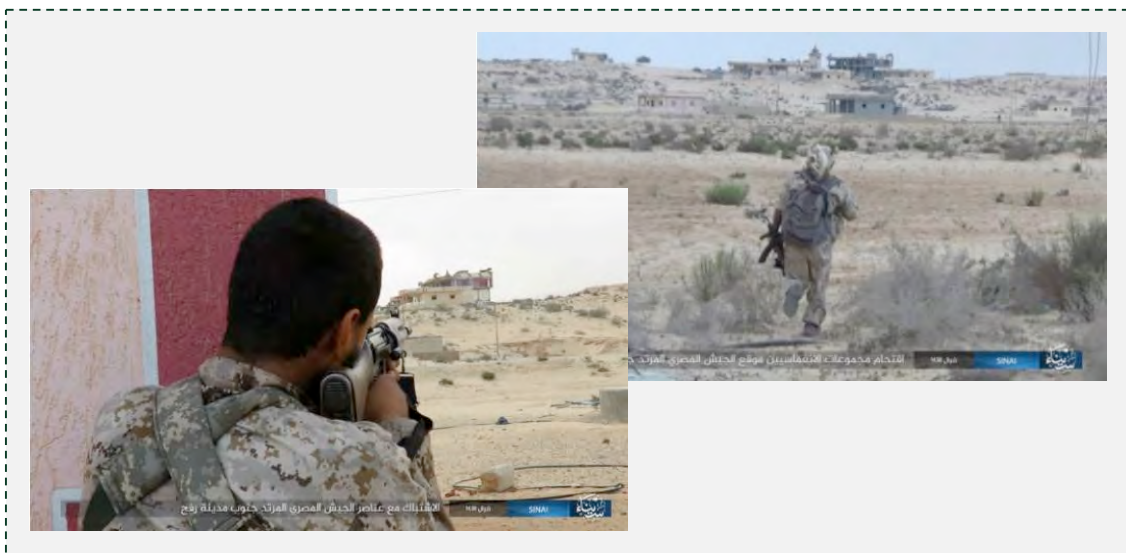
כוחות הביטחון המצריים דיווחו כי סיכלו התקפה רחבת היקף שביצעו פעילי מחוז סיני של דאעש נגד מוצב של צבא מצרים בכפר אלברת', דרומית לרפיח. עוד נמסר, כי במהלך התקיפה התפוצצה מכונית תופת, שגרמה למותם של 23 חיילים ולפציעתם של 33. בין ההרוגים מפקד גדוד 103 (עמוד הפייסבוק של דובר הכוחות המזוינים המצריים, 7 ביולי 2017). לדברי מקורות מצריים נהרגו בפעולה כארבעים פעילי דאעש ונהרסו שישה כלי רכב.

■ התקיפה החלה כאשר מחבל מתאבד הסיע מכונית התופת בה נהג לעבר נקודת ביקורת סמוך לכפר אלברת', בכפר זה מתגוררים בני שבט התראבין הנמצאים בסכסוך אלים מתמשך על שלוחת דאעש בסיני. הכפר ממוקם בצומת חשוב המחבר את מרכז סיני לאזור רפיח ושיח' זויד. כלי רכב נוספים ובהם עשרות פעילים, ובתוכם מחבל מתאבד נוסף, תקפו את כוחות הביטחון המצריים.

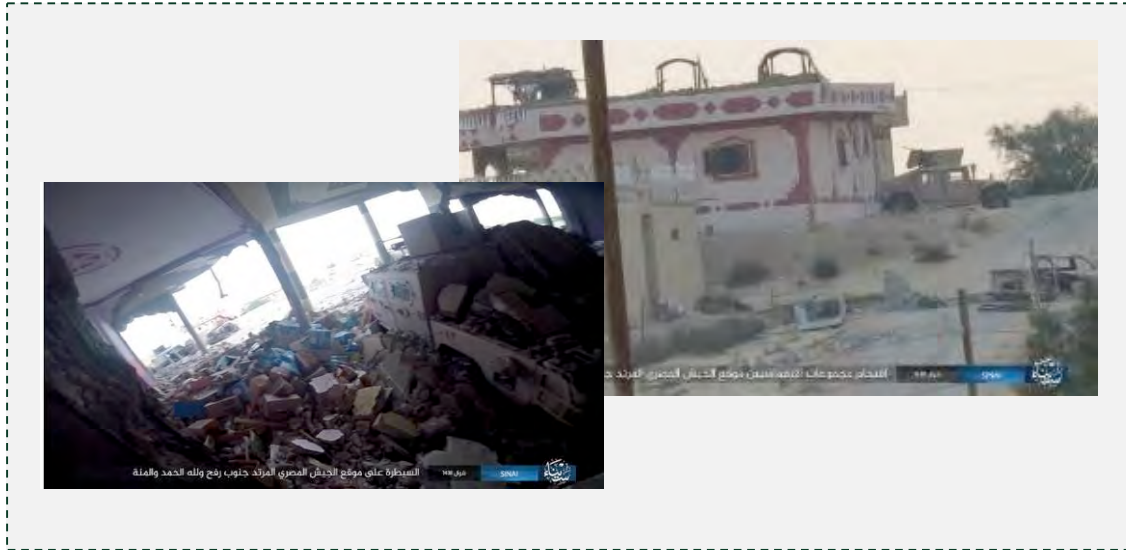
■ מחוז סיני של דאעש קיבל אחריות לפיגוע. לדברי ההודעה בוצע הפיגוע על ידי שני מחבלים מתאבדים שפוצצו עצמם באמצעות מכוניות תופת. כמו כן השתתפו בפיגוע כמה פעילים של דאעש, אשר הסתערו על הכוחות המצריים ועל משתפי הפעולה עימם (קרי, בני שבט התראבין) שהיו בתוך מבנה, שהיה במקום.

תמונות שהפיץ דאעש. מימין: ההתקפה על אלברת'. משמאל: פיצוץ מכונית תופת (חק, 9 ביולי 2017).

תמונות שהפיץ דאעש. מימין: התקרבות למבנה שהותקף. משמאל: חיילי האש עם חיילי הצבא המצרי ליד המבנה (חק, 9 ביולי 2017).

תמונות שהפיץ דאעש. מימין: המבנה המותקף. משמאל: המבנה מבפנים, לאחר שפעילי דאעש השתלטו עליו (חק, 9 ביולי 2017).

■ בעקבות הפיגוע תקפו הכוחות המצריים מהאוויר יעדי דאעש בחצי האי סיני. כמו כן תגברו כוחות הביטחון המצריים את נוכחותם בשטח, הקימו מחסומים רבים וערכו סריקות באזורים נרחבים במטרה לפגוע בפעילי דאעש. במסגרת זאת הם פשטו על מקומות מסתור של פעילים וביצעו מעצרים (אליום אלסאבע, 8 ביולי 2017 אלאח'באר, 9 ביולי 2017).

על רקע הנפגעים הרבים בפיגוע בכפר אלבאר'ת פרסמה הרשות הכללית המצרית למידע הודעה בכמה שפות לפיה כוחות צבא מצרים הצליחו במחצית הראשונה של שנת 2017 להפחית משמעותית את מספר הפיגועים בחצי האי סיני וברחבי מצרים. לדבריהם בוצעו בתקופה זו שישה פיגועים בסיני וכ-25 במצרים. זאת לעומת 120 פיגועים בסיני ו-532 פיגועים ברחבי מצרים בתקופה המקבילה אשתקד. לדברי ההודעה כמות הפיגועים ירדה הודות לפעילות האינטנסיבית של כוחות הביטחון המצריים (אליום אלסאבע, 8 ביולי 2017). למרות הנתונים האופטימיים צבא מצרים מתקשה להכריע את פעילי מחוז סיני של דאעש. הפיגוע באלבר'ת הוכיח פעם נוספת, כי פעילים אלו מסוגלים להוציא לפועל פיגועים מורכבים, אשר מסבים אבדות רבות לכוחות הביטחון המצריים.

פעילות סיכול במצרים גופא

■ משרד הפנים המצרי הודיע כי 14 פעילי דאעש נהרגו במהלך עימותים עם המשטרה בעיר אלכסנדריה. זאת לאחר שהמשטרה עצרה, בעקבות מידע מוקדם, קבוצה השייכת לפעילי דאעש בחצי-האי סיני, שעסקה בהכשרת פעילים במחנה אימונים. מטרת המחנה הייתה לקלוט פעילים חדשים ממחוזות שונים במצרים, להעביר להם אימונים צבאיים ולשבצם בקורסים, שמטרתם, בין היתר, להכשיר מחבלים מתאבדים. לדברי המשטרה נמצאו ברשות פעילי דאעש באלכסנדריה שבעה כלי נשק אוטומטיים, מקלע, אקדח, ציוד צבאי וחומרי תעמולה (אלוטן, 8 ביולי 2017).

התנהלות המדינה האסלאמית

החלשות דאעש

■ על פי מרכז המעקב הסורי לזכויות אדם שלוש שנים לאחר שהכריז דאעש על הקמת המדינה האסלאמית קיימות עתה עדויות על **החלשות המשמעותית של המדינה האסלאמית בכל התחומים- הכלכלי, הצבאי והחברתי**. המדינה האסלאמית שהצליחה בשנה הראשונה לייסד שמונה מחוזות בסוריה וששטחי שליטתה הגיעו לכדי מחצית משטחה של סוריה, הפסידה בשנה השלישית שטחים נרחבים. יתרה מזו לאחר שתורכיה הצטרפה למבצע "מגן הפרת" איבדה המדינה האסלאמית את שער היציאה האחרון שלה לעולם שמחוץ לסוריה.

■ אובדן השטחים גרם לדאעש להפוך מכוח תוקף נטול רסן לכוח מגן המסתמך על תגובות נגד, על פעולות טרור של יחידים ועל ביצוע התנקשויות. כלל הגורמים הנלחמים בדאעש ניסו גם לפגוע ביכולת הכלכלית של הארגון. כתוצאה מכך ירד שיעור המשאבים הכלכליים שלו ב-80%. כדי לפצות על ההפסדים הכספיים החל הארגון להשתלט על כספי סוחרים, הטיל קנסות ואף טבע מטבעות חדשים.

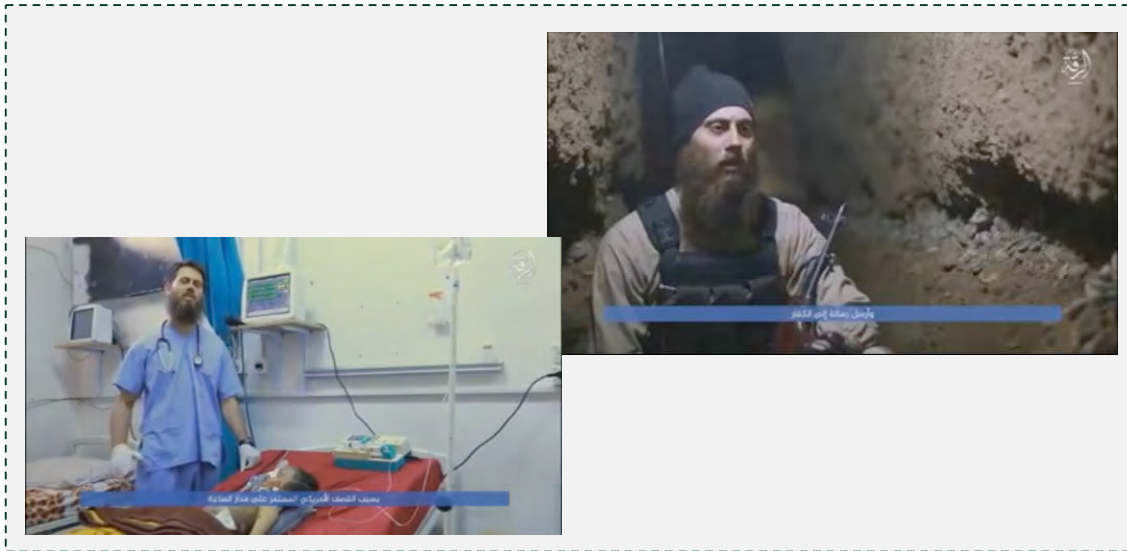
■ במקביל סבל הארגון מירידה בכמות הלוחמים המתגייסים לארגון. ירידה זו גרמה לדאעש לגייס נערים וגברים סוריים ואף ילדים. מרכז המעקב הסורי תיעד גיוסם של כ-5,000 ילדים במסגרת "גורי הח'ליפות". ילדים אלה נטלו חלק בפעולות התאבדות, בלחימה ובהוצאות להורג. גם קריאות אבו בכר אלבע'דאדי לגיוס כללי לא הועילו. במקביל ירד גם מספר העצורים שבידי הארגון. חלקם הוצאו להורג, חלקם שוחררו בתמורה ללחימה בשורות דאעש וחלקם הוחלפו במסגרת חילופי שבויים. על פי הערכת המרכז בידי דאעש נותרו כ-4,000 עצורים וחטופים בידי דאעש (מרכז המעקב הסורי לזכויות אדם, 29 ביוני 2017).

תורכיה

■ לאחרונה ביצעה תורכיה שורה של מעצרים נגד חשודים בפעילות וקשרים עם דאעש. לדברי כוחות הביטחון התורכים נעצרו במהלך מבצע המעצרים כמה עשרות בני אדם ברחבי המדינה (אלערביה, אנטוליה, 5 ביולי 2017). באינסטבול עצרה משטרה תורכיה 29 חשודים בפעילות במסגרת ארגון דאעש. רוב העצורים אזרחים זרים (הורייט דיילי ניוז, 7 ביולי 2017).

המלחמה על התודעה

■ מחוז אלרקה של דאעש פרסם סרטון בשפה האנגלית בו הופיע רופא אוסטרלי. הרופא מתח ביקורת על מדינות המערב בשל האגרסיביות של תקיפות כוחות הקואליציה והנזק העולות שהן גורמות. הוא קרא לפעילי דאעש להשאר חזקים ולבצע פיגועים במערב (אח'באר אלמסלמין, 3 ביולי 2017).

תמונות מתוך הסרטון שפרסם דאעש (יוטיוב, 3 ביולי 2017).

אותו רופא אוסטרלי כבר הופיע בעבר בסרטון שפרסם דאעש באפריל 2015, בו הציג הארגון את השירותים הרפואיים המתקדמים, שהוא מעניק לתושבי מחוז אלרקה לאחר שהשתלט על העיר. בסרטון נחשפו מספר רופאים זרים ביניהם הרופא האוסטרלי, המכונה אבו יוסף האוסטרלי. בסרטון אמר אבו יוסף כי הוא עובד במחלקת הילדים בבית החולים באלרקה וכי הוא רואה בעבודתו בבית החולים חלק מהג'האד, שנועד לסייע לאומה האסלאמית. הוא גם הפנה קריאה לרופאים מוסלמים במערב להצטרף למדינה האסלאמית (דיילי מייל, 26 באפריל, יוטיוב, 24 באפריל 2015).

הרופא האוסטרלי, בסרטון קודם של דאעש משנת 2015 (יוטיוב, 24 באפריל 2015).